

kunst en het gretige zich wenden naar de natuur komt wel heel sterk tot uiting in den kinderlijken hartstocht, waarmede hij elk grassprietje of kiezelsteentje weergeeft, zonder dat deze minutieus geschilderde details den grooten, dramatischen eenvoud storen; zóó groot en zóó machtig is deze eenvoud dat wij een moment zelfs denken aan figuren als Giotto of Breughel, al beseffen wij bij nader inzien dat hij de religieuze hevigheid van den een en het vizioenair accent van den ander mist. Ook de kleur is belangrijk in de „St. Christophorus” en in het hiernevens afgebeelde „Begegnung von Joachim und Anna”, waar de in 't rood en in 't groen gekleede figuren prachtig afsteken als rustige vlakken tegen den soberen achtergrond van grijs-wit en goud. Nog boeiender is de verwonderlijk modern aandoende kleur in het plastisch wat zwakker „Die Synagoge”; de overige werken bezitten niet de eigenaardige fascinatie van dit laatstgenoemde werk of de ruime en breede monumentaliteit van de beide eerste.

Hans Baldung Grien (1480—1545) is hier door vele werken goed vertegenwoordigd. Baldung, bijgenaamd Grien, was te Neurenberg een tijdlang leerling van Dürer, hetgeen wel zeer duidelijk naar voren treedt in de te weinig bekende en meesterlijke gravure van een wild paard, dat door een man in bedwang wordt gehouden; een werk, dat in alle opzichten den invloed van Dürer toont. Toch komen ook hier de groote verschillen van temperament en van opvatting aan het licht: Baldung's vizie op den vorm is grooter en synthetischer, maar daardoor ook weleens globaler dan die van Dürer, zijn lijn vaak gespannener maar harder en minder gevoelig, terwijl hij geheel en al Dürer's deemoediger overgave en zijn diep religieuze achtergrond mist. Baldung's levenshouding is trotscher, wilder, hoogmoediger. Hij stoot wel eens af door een koele sensualiteit. Het sterkst is hij in den vorm; niet altijd wordt de vorm gedeckt door den geestelijken inhoud, en vooral geldt dit van zijn religieuze altaarstukken. Waar hij op zijn eigen terrein is daarentegen, het onstuimigphantastische dat immer streng-vormelijk blijft, boeit hij door zijn enorme geconcentreerdheid en een overtuigend dramatisch accent, dat zelfs invloed of verwantschap met Grünewald doet vermoeden. Tevergeefs zoeken wij het innige, het teedere, het liefdevolle bij Baldung: hij verguist het intiemere en het te warm-menschelijke. Doch over welk een macht van plastische uitbeelding beschikt hij, hoe direct en vitaal is de karakterisering van een kop als in het hier gereproduceerde portret van „Adelberg III von Berenfels”, hoe frisch van kleur, hoe monumentaal van bouw! Gedurfd en gekund is deze driehoekige compositie, waarin de breed-gestyleerde baard zoo prachtig meewerkt, gedurfd en gekund zijn ook de koele, opene en naast elkaar gestelde kleurenvlakken: het geel-groen van den mantel, het wit van de mouw tegen het zwart, van het bont en de vleeschkleur van den kop tegen het blauw van den achter-